

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний педагогічний університет
імені А. С. Макаренка

НН інститут культури і мистецтв

Кафедра образотворчого мистецтва, музикознавства та культурології

ЗАТВЕРДЖУЮ

директор НН Інституту культури і
мистецтв

проф. О. А. Устименко-Косоріч

« 30 » серпня 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
перший (бакалаврський) рівень

КУЛЬТУРА ПОВСЯКДЕННОСТІ

галузь знань 03 Гуманітарні науки
спеціальність 034 Культурологія
освітня програма Культурологія
мова навчання українська

Погоджено науково-методичною
комісією

НН інституту/факультету _____

« 30 » серпня 2022 р.

Голова Руденко О.Ф.

Розробник: Будянський Д.В. – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри образотворчого мистецтва, музикознавства та культурології

Програму схвалено на засіданні кафедри образотворчого мистецтва, музикознавства та культурології

Протокол № 12 від «21» червня 2022 року.

Завідувач кафедри образотворчого мистецтва, музикознавства та культурології д., мист., проф. О. К. Зав'ялова

Схвалено науково-методичною комісією інституту

Протокол № 1 від « 30 » серпня 2022 р.

Голова науково-методичної комісії інституту О.Ф. Руденко

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 8	Бакалавр	Вибіркова	
		Рік підготовки:	
		3-й	
Семестр			
5-й		6-й	
Лекції			
22 год.		22 год.	
Практичні, семінарські			
24 год.		24	
Лабораторні			
-		-	
Самостійна робота			
72 год.		72 год.	
Консультації:			
2		2	
Вид контролю: екзамен		Вид контролю: екзамен	
Загальна кількість годин – 240	Бакалавр		

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета вивчення курсу «Культура повсякденності» полягає у формуванні у студентів спеціальності 034 «Культурологія» системи знань щодо сучасних концептуальних бачень феномену повсякденності та різноманітності методологічного інструментарію його досліджень задля розуміння закономірностей функціонування структур повсякденності, аналітичного огляду специфіки їхнього прояву в контекстах сьогодення та детермінуючих впливів на інші форми соціальної реальності.

Завдання:

- надати студентам цілісну систему знань про сучасні дослідження феномену повсякденності;
- вивчення стратегій та методологій дослідження культури повсякденності;
- формування навичок наукового аналізу сучасного повсякденного життя, його структур, динаміки, взаємозв'язків та взаємовпливів з іншими видами соціальної реальності.

2. Передумови для вивчення дисципліни

Вивчення курсу «Культура повсякденності» передбачає використання знань, набутих із таких дисциплін як «Культурологія», «Загальна історія мистецтв», «Історія модерної української культури» тощо.

3. Результати навчання за дисципліною

Зміст курсу забезпечує: вивчення та узагальнення знань про культурно-історичний процес; особливості повсякденного життя і побуту різних культурних епох, їхні художні цінності та пріоритети; характерні ознаки української повсякденності; використання набутих знань при веденні наукових дискусій із питань розвитку мистецтва.

Знати: сучасні методи та підходи для опрацювання відповідних джерел, спрямованих на вивчення особливостей мистецтва різних культурних епох, їхніх художніх цінностей та пріоритетів. Вміти: опрацьовувати джерела різного характеру, готувати якісний і змістовний візуальний контент, необхідний для популяризації та активізації зацікавленості історією мистецтва.	ПРН 6	Виявляти, перевіряти та узагальнювати інформацію щодо різноманітних контекстів культурної практики, визначати ступінь їх актуальності із застосуванням релевантних джерел, інформаційних, комунікативних засобів та візуальних технологій.
Знати: різноманітні методики опрацювання культурних джерел, основні особливості мистецтва різних культурних епох, їхні художні цінності та пріоритети. Уміти: підбирати, систематизувати, аналізувати й узагальнювати інформацію з різних джерел, формувати обґрунтовані висновки на актуальні мистецькі теми (проблеми).	ПРН 8	Інтерпретувати культурні джерела (речові, друковані, візуальні, художні) з використанням спеціальної літератури та визначених методик, аргументовано викладати умовиводи щодо їх змісту.

Знати: особливості, характерні ознаки, здобутки українського мистецтва; досягнення та персоналії в різних галузях світового та національного мистецтва; напрямки, види і жанри мистецтва; основні наукові концепції розвитку мистецтва; основні соціальні функції мистецтва. Уміти: аналізувати процеси становлення та розвитку мистецтва; усвідомлювати природу різних жанрів художньої творчості й видів мистецтв; орієнтуватися в багатому світі художніх явищ; характеризувати напрямки, види та жанри мистецтва вітчизняної й зарубіжної культури в порівняльному аспекті.	ПРН 10	Розпізнавати та класифікувати різні типи культурних продуктів, визначати їх якісні характеристики на основі комплексного аналізу.
Знати: основні правила написання різних видів наукових досліджень і способи їх застосування у практичній діяльності. Уміти: поєднувати знання з історії мистецтв із корпусом дисциплін гуманітарного спрямування, уміти застосовувати синтез цих знань на практиці.	ПРН 17	Знати та розуміти основні принципи наукової, дослідницької та прикладної діяльності, які базуються на глибокому вивченні взаємозв'язків культурології, психології, історії культури, зв'язків з громадськістю, спираючись на економічні та технологічні можливості.

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Шкала ЄКТС	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
A	- систематизовані, глибокі і повні знання з усіх розділів навчальної програми, а також по основних питаннях, які виходять за її межі; - точне використання наукової термінології (в тому числі іноземною мовою), стилістично грамотне, логічно правильне виклад відповіді на питання; - бездоганне володіння інструментарієм навчальної дисципліни, вміння його ефективно використовувати в постановці і вирішенні наукових і професійних завдань; - виражена здатність самостійно і творчо вирішувати складні проблеми в нестандартній ситуації; - повне і глибоке засвоєння основної та додаткової літератури, рекомендованої навчальної програми дисципліни; - вміння орієнтуватися в теоріях, концепціях і напрямках по досліджуваній дисципліні і давати їм критичну оцінку, використовувати наукові досягнення інших дисциплін; - творча самостійна робота на практичних, лабораторних заняттях, активну участь в групових обговореннях, високий рівень культури виконання завдань.
B	- систематизовані, глибокі і повні знання з усіх розділів навчальної програми; - точне використання наукової термінології (в тому числі іноземною мовою), стилістично грамотне, логічно правильне виклад відповіді на питання; - володіння інструментарієм навчальної дисципліни, вміння його ефективно використовувати в постановці і вирішенні наукових і професійних завдань; - здатність самостійно і творчо вирішувати складні проблеми в нестандартній ситуації в рамках навчальної програми; - повне засвоєння основної та додаткової літератури, рекомендованої

	навчальної програми дисципліни; - вміння орієнтуватися в основних теоріях, концепціях і напрямках по досліджуваній дисципліні і давати їм критичну оцінку; - самостійна робота на практичних, лабораторних заняттях, творчу участь в групових обговореннях, високий рівень культури виконання завдань.
C	- достатньо повні і систематизовані знання в обсязі навчальної програми; - використання необхідної наукової термінології, стилістично грамотне, логічно правильне виклад відповіді на питання, вміння робити обґрунтовані висновки; - володіння інструментарієм навчальної дисципліни, вміння його використовувати в рішенні навчальних і професійних завдань; - здатність самостійно застосовувати типові рішення в рамках навчальної програми; - засвоєння основної літератури, рекомендованої навчальної програми дисципліни; - вміння орієнтуватися в базових теоріях, концепціях і напрямках по досліджуваній дисципліні і давати їм порівняльну оцінку; - активна самостійна робота на практичних, лабораторних заняттях, періодична участь у групових обговореннях, високий рівень культури виконання завдань.
D	достатні знання в обсязі навчальної програми; - використання наукової термінології, стилістично грамотне, логічно правильне виклад відповіді на питання, вміння робити висновки; - володіння інструментарієм навчальної дисципліни, вміння його використовувати в рішенні навчальних і професійних завдань; - здатність самостійно застосовувати типові рішення в рамках навчальної програми; - засвоєння основної літератури, рекомендованої навчальної програмою дисципліни; - вміння орієнтуватися в базових теоріях, концепціях і напрямках по досліджуваній дисципліні і давати їм порівняльну оцінку; - самостійна робота на практичних, лабораторних заняттях, участь в групових обговореннях, високий рівень культури виконання завдань.
E	- достатній обсяг знань в рамках освітнього стандарту; - засвоєння основної літератури, рекомендованої навчальної програми дисципліни; - використання наукової термінології, стилістичне і логічний виклад відповіді на питання, вміння робити висновки без істотних помилок; - володіння інструментарієм навчальної дисципліни, вміння його використовувати в рішенні стандартних (типових) завдань; - вміння під керівництвом викладача вирішувати стандартні (типові) задачі; - вміння орієнтуватися в основних теоріях, концепціях і напрямках по досліджуваній дисципліні і давати їм оцінку; - робота під керівництвом викладача на практичних, лабораторних заняттях, допустимий рівень культури виконання завдань.
F	- недостатньо повний обсяг знань в рамках освітнього стандарту; - знання частини основної літератури, рекомендованої навчальної програми дисципліни; - використання наукової термінології, виклад відповіді на питання з істотними лінгвістичними і логічними помилками; - слабе володіння інструментарієм навчальної дисципліни, некомпетентність у вирішенні стандартних (типових) завдань; - невміння орієнтуватися в основних теоріях, концепціях і напрямках дисципліни, що вивчається; - пасивність на практичних і лабораторних заняттях, низький рівень культури виконання завдань.

FX	відсутність знань і компетенцій в рамках освітнього стандарту або відмову від відповіді.
----	--

Розподіл балів

Поточний контроль											Разом	Сума	Підсумковий (екз.)	Загальна сума
РОЗДІЛ 1					РОЗДІЛ 2									
T 1.1	T 1.2	T 1.3	T 1.4	T 1.5	T 2.1	T 2.2	T 2.3	T 2.4	T 2.5	T 2.6	44	65	35	100
Поточний контроль														
4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4				
Контроль самостійної роботи											21			
3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3				

Поточний контроль										Разом	Сума	Підсумковий (екз.)	Загальна сума
РОЗДІЛ 3						РОЗДІЛ 4							
Т 3.1	Т 3.2	Т 3.3	Т 3.4	Т 3.5	Т 3.6	Т 4.1	Т. 4.2	Т 4.3	Т 4.4	42	76	24	100
Поточний контроль													
4	4	4	4	4	4	4	4	5	5				
Контроль самостійної роботи										34			
3	3	3	3	3	3	3	3	5	5				

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	Відмінно
82 - 89	B	Добре
74 - 81	C	
64 - 73	D	
60 - 63	E	Задовільно
35 - 59	FX	
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: реферати, презентації практичних завдань, відеозаписи, тести, усні відповіді, творчі проекти, залік.

6. Програма навчальної дисципліни

Розділ 1. Теоретичні аспекти культури повсякденності.

Розділ 2. Історико-культурні форми повсякденності.

Розділ 3. Структури культури повсякденності.

Розділ 4. Етапи та особливості української повсякденності.

7.1. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ КУЛЬТУРИ ПОВСЯКДЕННОСТІ.

Тема 1.1. Феномен повсякденності як об'єкт наукового дослідження

Повсякденність: категоріальний вимір та структурні форми. Методологія досліджень повсякденного світу.

Теорія повсякденності: класичний та сучасний етапи.

Повсякденність як об'єкт культурологічних досліджень.

Тема 1.2. «Повсякденнознавство» як науковий напрям

Гуманізація та демократизація її історіографічного дискурсу як віддзеркалення закріплення демократичних основ суспільного життя. Історіографічне дослідження феномену повсякденної історії (від народознавчих досліджень М. Костомарова, В. Антоновича, Ф. Вовка та ін. до соціолого-економічної школи М. Грушевського). Розкриття змісту феномену повсякденності на основі комплексного аналізу зарубіжної соціогуманітарної науки XX – початку XXI ст.

Сучасне постання повсякденнознавчого напрямку в Україні.

Тема 1.3. Культура повсякденності та її історична еволюція

Теорія повсякденності в історичних науках. Школа «Анналів» в історичних дослідженнях повсякденності. Ж. ле Гофф і застосування інтердисциплінарності в студіях повсякденного. Ф. Бродель і його «структури повсякденного».

Alltagsgeschichte: німецько-італійська школа мікроісторії. Cultural Studies і світ повсякденного. Способи структуризації повсякденності.

Міждисциплінарність досліджень повсякденності.

Українські дослідження феномену повсякденності. Історія повсякденності в сучасних українських наукових студіях. Харківська та Київська школи студій повсякденності.

Тема 1.4. Міська повсякденність як феномен культури.

Місто як осередок і епіцентр соціального буття. Георг Зіммель «Великі міста і духовне життя». Теорія міста у праці Макса Вебера «Місто». Місто як цілісний культурно-історичний субстрат.

Міська повсякденність у дослідженнях представників британської школи соціальної антропології Броніслава Малиновського і Альфреда Радкліфф-Брауна.

Дослідження повсякденності представниками американської соціальної антропології (Едвард Сапір, Альфред Шюц).

Повсякденне життя міста як невичерпне середовище прихованих стратегій людського буття. Аналіз буденних міських практик.

«Апологія історії» Марка Блока. Мовна картину світу, звички, традиції, міфологеми, основоположні соціальні, вікові й інші базиси як елементи культури повсякдення.

Тема 1.5. Концепт «культурні практики» та його роль в трансформації сучасної культури

Поняття «культурні практики» працях представників Бірмінгемської школи.

Німецький дослідник, Повсякденність у працях німецького дослідника Бернарда Вальденфельса.

Повсякденність як частина культури, що породжує нові культурні феномени, які суттєво трансформують сучасну теорію культури.

Естрадно-театральне мистецтво кінця XIX – початку XX. Естрада XX століття як частина рекламного-брендингового простору масової культури, де відбувається самоздійснення людини публічної.

Реклама, мода, дизайн, естрадні та спортивні шоу, туризм, дозволя як «культурні практики масової культури».

Перформансна комунікація як естетична стратегія постмодерністської культури, що виражається в театралізації явищ повсякденного.

Веб-кіно, комп'ютерні ігри, віртуальні музеї, соціальні мережі як культурні практики сьогодення.

РОЗДІЛ 2. ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНІ ФОРМИ ПОВСЯКДЕННОСТІ

Тема 2. 1. Повсякденна культура античної епохи: Стародавня Греція.

Природні умови Стародавньої Греції як чинник цивілізаційного розвитку. Простір повсякденного: особливості матеріальної цивілізації.

Соціальні структури та ментальні характеристики давньогрецького суспільства.

Вірування стародавніх греків.

Фізична культура. Культ тіла.

Повсякденне життя жителів Еллади в «Іліаді» та «Одисеї» Гомера.

Повсякденне життя, звичаї та традиції стародавніх греків.

Тема 2. 2. Повсякденна культура античної епохи: Стародавній Рим.

Цивілізація Стародавнього Риму: характерні риси. Повсякденне життя Стародавнього Риму. Приватне і громадське життя в давньоримському суспільстві.

Тема 2. 3. Повсякденний світ людини Західноєвропейського Середньовіччя.

Повсякденний світ Західноєвропейського Середньовіччя. Oratores, bellatores, laboratores. Матеріальна культура і побут середньовічної Європи. Система цінностей середньовічного суспільства.

Тема 2. 4. Повсякденний світ культури Ренесансу.

Феномен макабричної культури в добу Ренесансу. Специфіка матеріальної культури і побуту в епоху Ренесансу. Приватне і публічне життя: італійські міста-держави. Повсякденне життя геніїв епохи Відродження.

Тема 2. 5. Нова доба світової історії.

Трансформації повсякденного світу. «Рицар і буржуа»: еволюція моральних засад суспільства в Нову добу. Технічні винаходи і трансформація простору повсякденності.

Тема 2.6. Еволюція європейського повсякденного простору в XIX ст.

Світ повсякденного новітньої епохи: архітектура як репрезентанта людського буття. Міс Ван Дер Рое і антропологія повсякденного простору.

Баухауз і винайдення нової архітектури. Різноманітність архітектурних стилів в др. пол. XX ст.: контекст повсякденного життя. XX століття. Технічні винаходи і зміни в повсякденному житті. Феномен дизайну. Екотек як концепція облаштування повсякденного простору. Феномен х'югге і його масовізація.

РОЗДІЛ 3. СТРУКТУРИ КУЛЬТУРИ ПОВСЯКДЕННОСТІ

Тема 3. 1. Простір повсякденності: дім, поселення.

Головні елементи приватного життя: дім, родина, діти, взаємовідносини з близькими людьми, улюблені і необхідні речі, домашнє господарство, домашні улюбленці тощо.

Дім як приватний соціокультурний простір. Аксіологічні та символічні виміри дому, матеріальні аспекти домашнього простору, особливості залучення до культури у просторі дому. Проблематика дім-людина у працях відомих філософів, що цікавилися повсякденним існуванням людини в світі (М. Гайдеггера, Г. Башляра, М. Еліаде, Ж. Дерріда та ін.).

Тема 3. 2. Тіло людини у просторі культури повсякденності.

Тіло як антропологічна та культурна категорія.

«Номо somatic» – «людина тілесна» як об'єкт дослідження в сфері гуманітарного пізнання, найважливішим вектором якого є вивчення людини в просторі культури.

Феномен тілесності в сучасній українській романістиці (Люко Дашвар, М. Матіос, Ю. Винничук та В. Лис та ін.).

Вплив тіла як антропологічної, культурологічної та літературної моделі на художній текст.

Тема 3. 3. Їжа в культурі повсякденності.

Семантика продуктів і кулінарних процесів та її зв'язок із міфологічними і релігійними уявленнями. Процес харчування як спосіб кодування культурної інформації. Їжа як код у праці «Міфологіка» антрополог Клода Леві-Стросса.

Кулінарні символи як результат духовної діяльності людини, що впливає на соціокультурні процеси і транслює соціокультурний досвід людства.

Культурологічний аналіз сфери харчування у працях М. Монтанарі і Ж.-Ф. Ревеля, у яких простежено еволюцію традицій харчування та гастрономічних смаків від Античності до кухні Нового часу.

Страви, їжа, кулінарія та пов'язані з ними традиції як компоненти матеріальної культури українського народу.

Тема 3. 4. Одяг, зачіска, косметика та аромати у повсякденному житті.

Мода як культурний феномен та її культурологічне осмислення. Концептуальні підходи до феномену моди, її історична специфіка у західноєвропейській культурі та культурі Сходу (Індія, Китай Японія, інші). Український традиційний костюм. Особливості жіночих образів, регіональні особливості, семіотичний аналіз. Чоловіче вбрання: історична та регіональна динаміка. Козацький стрій. Одяг XX-початку XXI століть, радикальні експерименти, запозичення, сучасні інтерпретації історичних стилів, еkleктичний дискурс.

Трансформації культурних кодів і знаків у моді, семіотичні конотації модних тенденцій у контексті культурних змін та культурних трендів. Мода і стиль. Мода (haute couture) як мистецтво. Карантинна та посткарантинна мода. Споживацька ідеологія і фешн-індустрія. Усвідомлене споживацтво та екологічна мода.

Мода та медіапростір, мода та інтернет-середовище.

Тема 3. 5. Рекреація як соціально-культурне явище повсякденного життя.

Рекреація як соціокультурний феномен. Рекреація як сукупність об'єктивних цінностей включає всю сукупність матеріальних і духовних досягнень, створених у суспільстві для задоволення рекреаційних потреб сучасної людини.

Різновиди відпочинку: 1) умовний пасивний та активний (з домінуванням фізичної чи розумової діяльності); 2) руховий (фізичний), творчий (креативний), культурно-розважальний, суспільно-громадський.

Характеристики рекреації (добровільність рекреаційної діяльності, відмінність змісту і форм рекреаційної діяльності, відсутність економічних мотивів, доступність рекреаційної діяльності, як результат отриманого задоволення).

Тема 3. 6. Феномен повсякденності у цифрову епоху.

Віртуальний світ як елемент повсякденного простору. Соціальні мережі. Цифрові інструменти розв'язання побутових задач. Технічні новинки як невід'ємна складова сучасного побуту.

РОЗДІЛ 4. ЕТАПИ ТА ОСОБЛИВОСТІ УКРАЇНСЬКОЇ ПОВСЯКДЕННОСТІ.

Тема 4.1. Етапи та особливості української повсякденності.

Феномен українського повсякдення. Місто, суспільство, повсякденна культура. Місто – осередок і епіцентр соціального буття.

Щоденне життя українців у різні історичні епохи.

Відображення побуту українців у творах мистецтва (образотворчому мистецтві, літературі, пісні тощо).

Тема 4. 2. Побут українців доби Козаччини.

Матеріальна культура східних слов'ян. Виробництво і побут. Типи поселень.

Народне будівництво. Хата: обрядовість, семантика житла.

Замки на території України. Культові споруди.

Жіноче та чоловіче вбрання українців XV-XVII століть.

Щоденні, святкові та обрядові страви.

Тема 4. 3. Міська та сільська культура повсякдення України XVIII-XIX століття.

Повсякденне життя сільського і міського населення. Сільська та міська забудова (приватний і громадський простори). Житло і побут дворян (шляхтичів), купців, міщан, селян. Одяг. Гігієна. Емансипація селянства.

Становище жінки. Шлюб і родинні відносини. Українська родинна обрядовість. Віхи людської долі: весілля, похорон. Весільні звичаї та обряди на Україні.

Тема 4. 4. Повсякденна культура міста Суми XIX – XX століття.

Культурне дозвілля містян. Розвиток аматорського театру. Електротئاتр.

Традиції відзначення Різдва.

Сумський автомобільний рух на початку ХХ століття.
 Світська та культова архітектура м. Суми.
 Друкарська справа. Преса цього періоду.
 Життя містян у довоєнний, воєнний та повоєнний період.
 Парки м. Суми як місця культурного дозвілля.
 Побут мешканців міста Суми у краєзнавчих розвідках місцевих дослідників.

Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин					
	Денна форма					
	У тому числі					
	Усього	Лекції	Практ.	Конс.	Екзам.	Самост. робота
І СЕМЕСТР						
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ КУЛЬТУРИ ПОВСЯКДЕННОСТІ						
Тема 1.1. Феномен повсякденності як об'єкт наукового дослідження	10	2	2			6
Тема 1.2. «Повсякденнознавство» як науковий напрямок	10	2	2			6
Тема 1.3. Культура повсякденності та її історична еволюція	10	2	2			6
Тема 1.4. Міська повсякденність як феномен культури	11	2	4			7
Тема 1.5. Концепт «культурні практики» та його роль в трансформації сучасної культури	11	2	2			7
РОЗДІЛ 2. ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНІ ФОРМИ ПОВСЯКДЕННОСТІ						
Тема 2. 1. Повсякденна культура античної епохи: Стародавня Греція.	11	2	2			7
Тема. 2.2. Повсякденна культура античної епохи: Стародавній Рим.	11	2	2			7
Тема 2. 3. Повсякденний світ людини Західноєвропейського Середньовіччя.	11	2	2			7
Тема 2. 4. Повсякденний світ культури Ренесансу.	11	2	2			7
Тема 2. 5. Нова доба світової історії у проявах повсякденного життя	11	2	2			7
Тема 2.6. Еволюція європейського повсякденного простору в ХІХ ст.	13	2	2	2		7
Усього годин за І семестр	120	22	24	2		72
РОЗДІЛ 3. СТРУКТУРИ КУЛЬТУРИ ПОВСЯКДЕННОСТІ						
Тема 3. 1. Простір повсякденності: дім, поселення	11	2	2			7
Тема 3. 2. Тіло людини у просторі культури повсякденності	11	2	2			7
Тема 3. 3. Їжа в культурі повсякденності	11	2	2			7
Тема 3. 4. Одяг, зачіска, косметика та аромати у повсякденному житті	11	2	2			7
Тема 3. 5. Рекреація як соціально-культурне явище повсякденного життя	11	2	2			7

Тема 3. 6. Феномен повсякденності у цифрову епоху.	14	2	4			8
РОЗДІЛ 4. ЕТАПИ ТА ОСОБЛИВОСТІ УКРАЇНСЬКОЇ ПОВСЯКДЕННОСТІ						
Тема 4.1. Етапи та особливості української повсякденності.	11	2	2			7
Тема 4. 2. Побут українців доби Козаччини.	11	2	2			7
Тема 4. 3. Міська та сільська культура повсякдення України XVIII-XIX століття.	11	2	2			7
Тема 4. 4. Повсякденна культура міста Суми XIX – XX століття.	18	4	4	2		8
Усього годин за II семестр	120	22	24	2		72
Усього годин за навчальний рік	540	44	48	4		144

Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		Денна форма
РОЗДІЛ І		
1	Феномен повсякденності як об’єкт наукового дослідження	2
2	«Повсякденнознавство» як науковий напрямок	2
3	Культура повсякденності та її історична еволюція	2
4	Міська повсякденність як феномен культури	2
5	Концепт «культурні практики» та його роль в трансформації сучасної культури	2
6	Повсякденна культура античної епохи: Стародавня Греція.	2
7	Повсякденна культура античної епохи: Стародавній Рим.	2
8	Повсякденний світ людини Західноєвропейського Середньовіччя.	2
9	Повсякденний світ культури Ренесансу.	2
10	Нова доба світової історії у проявах повсякденного життя	2
11	Еволюція європейського повсякденного простору в ХІХ ст.	2
12	Простір повсякденності: дім, поселення	2
13	Тіло людини у просторі культури повсякденності	2
14	Їжа в культурі повсякденності	2
15	Одяг, зачіска, косметика та аромати у повсякденному житті	2
16	Рекреація як соціально-культурне явище повсякденного життя	2
17	Феномен повсякденності у цифрову епоху.	2
18	Етапи та особливості української повсякденності.	2
19	Побут українців доби Козаччини.	2
20	Міська та сільська культура повсякдення України ХVІІІ-ХІХ століття.	2
21	Повсякденна культура міста Суми ХІХ – ХХ століття.	4
	Разом	44

Теми практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		Денна форма
РОЗДІЛ І		
1	Феномен повсякденності як об'єкт наукового дослідження	2
2	«Повсякденнознавство» як науковий напрямок	2
3	Культура повсякденності та її історична еволюція	2
4	Міська повсякденність як феномен культури	4
5	Концепт «культурні практики» та його роль в трансформації сучасної культури	2

6	Повсякденна культура античної епохи: Стародавня Греція.	2
7	Повсякденна культура античної епохи: Стародавній Рим.	2
8	Повсякденний світ людини Західноєвропейського Середньовіччя.	2
9	Повсякденний світ культури Ренесансу.	2
10	Нова доба світової історії у проявах повсякденного життя	2
11	Еволюція європейського повсякденного простору в XIX ст.	2
12	Простір повсякденності: дім, поселення	2
13	Тіло людини у просторі культури повсякденності	2
14	Їжа в культурі повсякденності	2
15	Одяг, зачіска, косметика та аромати у повсякденному житті	2
16	Рекреація як соціально-культурне явище повсякденного життя	2
17	Феномен повсякденності у цифрову епоху.	4
18	Етапи та особливості української повсякденності.	2
19	Побут українців доби Козаччини.	2
20	Міська та сільська культура повсякдення України XVIII-XIX ст.	2
21	Повсякденна культура міста Суми XIX – XX століття.	4
Разом		48

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		Денна форма
РОЗДІЛ І		
1	Феномен повсякденності як об’єкт наукового дослідження	6
2	«Повсякденнознавство» як науковий напрям	6
3	Культура повсякденності та її історична еволюція	6
4	Міська повсякденність як феномен культури	7
5	Концепт «культурні практики» та його роль в трансформації сучасної культури	7
6	Повсякденна культура античної епохи: Стародавня Греція.	7
7	Повсякденна культура античної епохи: Стародавній Рим.	7
8	Повсякденний світ людини Західноєвропейського Середньовіччя.	7
9	Повсякденний світ культури Ренесансу.	7
10	Нова доба світової історії у проявах повсякденного життя	7
11	Еволюція європейського повсякденного простору в ХІХ ст.	7
12	Простір повсякденності: дім, поселення	7
13	Тіло людини у просторі культури повсякденності	7
14	Їжа в культурі повсякденності	7
15	Одяг, зачіска, косметика та аромати у повсякденному житті	7
16	Рекреація як соціально-культурне явище повсякденного життя	7
17	Феномен повсякденності у цифрову епоху.	7
18	Етапи та особливості української повсякденності.	7
19	Побут українців доби Козаччини.	7
20	Міська та сільська культура повсякдення України ХVІІІ-ХІХ ст.	7
21	Повсякденна культура міста Суми ХІХ – ХХ століття.	7
	Разом	144

8. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Багацький В.В., Кормич Л.І. Культурологія: історія і теорія світової культури XX століття: Навч. посібник. – К.: Кондор, 2004.–304 с.
2. Гаврюшенко О.А., Шейко В.М., Тишевська Л.Г. Історія культури: Навч. посіб /Наук. ред. Шейко В.М.–К.: Кондор, 2004 –763 с.
3. Виткалов В.Г., Митровка М.М. Українська культура: Навчально-методичний посібник. – Рівне: Волинські обереги, 2001.– 168 с.
4. Диса К. Історія повсякденного життя в ранньомодерній Європі. – К.: Видавничий дім Києво-Могилянська академія, 2014. – 302 с.
5. Історія світової культури. Культурні регіони. Навчальний посібник/ Керівник авторського колективу Л.Т.Левчук.– К.: Либідь, 2000.–520 с.
6. Карівець І.В. Повсякдення: між трансценденталізмом і дивовижністю: монографія. Львів, 2012.
7. Карпенко І. В. Філософська рецепція повсякденності в просторі культури: Автореф. дис. д. філос. наук. – Х., 2007. – 38. с.
8. Коляструк О. А. Предмет історії повсякденності: історіографічний огляд його становлення у зарубіжній та вітчизняній історичній науці // Український історичний журнал. –2007. – №2.
9. Кунденко Я. М. Повсякденність як реалія культурної дійсності: Автореф. дис. канд. філос. наук. – Х., 1999. – 19 с
10. Лустенко А. Культурна повсякденність: перспективи дискурсу та соціокультурна злободенність / А. Лустенко // Людство на межі тисячоліть: діалог цивілізацій: матеріали наук.-практ. конф. – К., 2003. – С. 227-281
11. Подольська Є.А., Лихвар В.Д., Іванова К.А. Культурологія. Навчальний посібник.–К.: Центр навчальної літератури, 2003. – 288 с.
12. Полікарпов В.С. Лекції з історії світової культури. Навчальний посібник. – К.: Знання, 2000.–360 с
13. Титаренко Т.М. Життєвий світ особистості у межах і за межами буденності. К.: Либідь, 2003
14. Українська культура: історія і сучасність: Навч. посібник/За ред. Черепанової С.О. – Львів: Світ, 1994.–456 с.
15. Українська та зарубіжна культура. Навчальний посібник/За ред. М.М.Заковича та ін. – К. : Знання, 2000.–622 с.
16. Удод О.А. Історія повсякденності як методологічна проблема // Доба. Черкаси, 2002. №3. С.6–15.
17. Чорненький Я.Я. Культурологія. Теорія. Практика. Самостійна робота. Навчальний посібник. - Київ: Центр навчальної літератури, 2004.
18. Шевнюк О.Л. Культурологія. - К., 2004.

Додаткові

1. Борисенко В. К. Весільні звичаї та обряди на Україні: Історико-етнографічне дослідження / АН УРСР. Ін-т мистецтвознавства, фольклору та етнографії ім. М. Т. Рильського; відп. ред. М. М. Пазяк.— К. : Наук. думка, 1988.—192 с.: іл.
2. Войцицька М.О. Особливості сприйняття часу в культурі повсякденності кінця XX ст. / М.О. Войцицька // Наук. зап. Нац. ун-т Києво-Могилян. акад. – К., 2002. – Т.20–21: Теорія та історія культури. – С. 33-42. .
3. Історія українського мистецтва в 6 томах. – К.: УРЕ, 1965–1967.
4. Історія української культури: у 5 томах. – К.: Наукова думка, 2001–Т.1.–1134 с., Т.2–847 с., Т.3, 2003. –1245 с.
5. Корінний М.М. Короткий термінологічний словник з української та зарубіжної культури. – К.: Україна, 2000.–184 с.
6. Лобановський Б., Говдя П. Українське мистецтво другої половини XIX – початку XX століття. - К., 1989.
7. Огієнко Іван. Українська культура: коротка історія культурного життя українського народу. – К. : Фірма „Довіра”, 1992.–218 с.
8. Пономаренко Л. Повсякденне життя суспільства у творах римських істориків періоду

імперії / Наукові записки Серія: Історичні Науки. Випуск 15.
http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nz_i_2012_15_22

9. Приступа Є.М. Рекреація, як соціально-культурне явище, різновид і результат діяльності. Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту, 2007. № 1. С. 112–120.

10. Сандуляк І. Заїжджі двори Стародавньої Греції та Риму і обслуговування в них мандрівників / Питання стародавньої та середньовічної історії археології й етнології. - 2012. - Т. 1. - С. 91-101. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pssiae_2012_1_8

11. Склярєнко К.О. Структурування повсякденності: спроба методологічної експлікації / Соціальні технології: актуальні проблеми теорії та практики, 2013, вип. 59–60.

12. Художня культура світу: Європейський культурний регіон. Навчальний посібник. – К.: Вища школа, 2001.–191 с.

13. Удод О.А. Історія повсякденності як методологічна проблема // Доба. Черкаси, 2002. №3. С.6–15.

9. Інформаційні ресурси

1. <https://elib.nlu.org.ua> – електронна бібліотека України.
2. <https://shai.sumdu.edu.ua> – Сумський історико-архівний журнал.
3. <https://history.sumy.ua> – Сумський історичний портал.
4. <http://www.shans.com.ua/?m=hlist> – газета «Ваш шанс». Розділ «Історія Сум».

10. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

Програма здійснюється за наявності дидактичних та ілюстративних матеріалів, а також навчально-методичного матеріалу (посібників, монографій, популярної літератури з історії та теорії мистецтва, ілюстрованих альбомів, доступу до електронних ресурсів) та апаратури (відеопроєктор, комп'ютер, ноутбук) для проведення практичних занять.